

+DAN ÇIKMA HÂLİ EKİNİN VASİTA VE BULUNMA HÂLİ İŞLEVİ ÜZERİNE

An Evaluation On +DAn Ablative Suffix that is Used for Locative and Instrumental Case

Fatih ÖZEK¹,

Bilgit SAĞLAM²

ÖZET

İsim hâl eklerinin birbirinin yerine kullanılması, Eski Türkçe döneminden itibaren bilinen bir özelliktir. Bu kullanımların birçok sebebi vardır. Bunlardan şekil ve işlev olarak eklerin birbirine yakın olması, eskicil bazı yapıların devam etmesi, fiillerin rejimleri ve eklerin oluşma biçimleri vb. durumlar ilk akla gelenlerdir.

+DAn çıkma hâli ekinin, Türk dilinin çeşitli dönemlerinde ve Türkiye Türkçesi ağızlarında bulunma ve vasıta hâli işleviyle kullanıldığı görülmektedir. +DAn çıkma hâli ekinin diğer isim hâl ekleri yerine seyrek, ancak bulunma ve vasıta işlevi yerine sıklıkla kullanılması, bu tür kullanımların bireysel kullanım tercihleri olmadığını göstermektedir.

+DAn eki'nin yapısıyla ilgili görüşler, ekin birleşik bir yapıda olduğu, bu yapının da çoğunlukla +DA (bulunma) ve +n (vasıta) eklerinin birleşmesinden oluştuğu yönündedir. Ekin bulunma ve vasıta işlevinin de bu yapı ile ilişkili olabileceği görülmektedir. Bu tespit, makalenin yazılmasında çıkış noktası olmuştur.

Bu makalede, Türk dilinin çeşitli dönemlerinde bulunma ve vasıta işlevi ile kullanılan +DAn ekinin yapısı ile işlevleri arasında bir ilgi olup olmadığı araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şekil bilgisi, isim hâl eki, çıkma hâli eki, bulunma hâli eki, vasıta hâli eki

ABSTRACT

Interchangeable usage of case suffixes is a known feature of Turkish from the Old Turkish period. There could be several reasons for it. Suffixes' having close morphological and functional features, continuity of some archaic structures, system of verbs and formation of suffixes might be the leading reasons. It is also known that the reasons might stem from some other individual usages.

+DAn ablative suffix is known to be used in different periods of Turkish language and Turkey Turkish dialects with locative and instrumental function. +DAn ablative suffix is used rarely for other cases while it is used frequently for locative and instrumental case. This fact indicates that these sort of usages are not incidental or individual.

Most of the views about the structure of +DAn ablative suffix support that the suffix is a compound suffix and is a combination of +DA (locative) and +n (instrumental) suffix. Suffix's locative and instrumental function could be related to that structure. This finding constitutes the starting point of this study.

In this article, whether there is a relation between the structure and functions of +DAn that is used for locative and instrumental case in different periods of Turkish will be examined.

Key words: Morphology, case, ablative suffix, locative suffix, instrumental suffix.

0. GİRİŞ

+DAn çıkma hâli eki, kelime gruplarında veya cümlede fiilin gösterdiği hareketin kendinden uzaklaştığını ifade etmek amacıyla isme gelir.(Ergin 1933:223) Ek, genellikle uzaklaşma ifade eder. Bu aynı zamanda +Dan ayrılma hâli ekinin temel işlevidir. Ancak bu temel işlevinin yanında kullanım biçimleri ve özellikleri dolayısıyla da “sebep-sonuç, zaman bildirme, adın yapıldığı mad-

¹ Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Böl. Öğretim Üyesi, ozekfatih@gmail.com

² Arş. Gör. Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Böl. Öğretim Elemanı, bsaglam@firat.edu.tr

deyi gösterme, bir bütünü veya bütünün parçasını oluşturma, yer ve yön gösterme, edat grupları oluşturma, karşılaştırma, eş veya zıt anlamlı ilişkiler kurma gibi çeşitli işlevler ile de kullanılır.” (Korkmaz 2003: 24-25)

Türkçede, işlevleri bakımından yakınlık bulunan eklerin birbirlerinin yerine kullanılması bilinen bir hadisedir.³ Türkiye Türkçesi ağızlarında ve bazı tarihî metinlerde bu kullanımlara rastlanılır: (Konuyla ilgisi bakımından sadece +*DAn* ayrılma hali ekinin diğer hal ekleri yerine kullanıldığı örnekler alınmıştır.)

- ben de aynı babamın yaptığı **işden** (*işi*) yapacağım. (Buran 1996:127)

- kaçıp gıdah

çırayı yahıp gidah

gözelden (*güzele*) doyum olmaz

yüzüne bahıp gidah (Buran 1996:175)

- **onnardan** (*onlarda*) herşe para pul. (Buran 1996:200)

- **zordan** (*zorla*) buldi bu günü. (Buran 1996:233)

- ve dahı, **andan** (*onu*) aşsa, otuz iki yaşına dek varur bolur. (Negiş 2013: 12)

- ilinġ yügen**üstindin** (*üstünde*) bolġay. (Negiş 2013: 12)

- cılaġ barmaġnı dahı etsiz barmaġnı dahı orta barmaġnı iki **elinden** (*elinin*) ġatı berk yumġay, ok atar vaġtde. (Negiş 2013: 13)

1. +DAN EKİNİN BULUNMA VE VASITA HALİ İŞLEVIYLE KULLANILMASI

+*DAn* çıkma hali ekinin yalın, belirtme, tamlama, yönelme, eşitlik hali işleviyle kullanıldığı örnekler Türk dilinde az rastlanılır. Bu örneklerin çoğu bireysel kullanımlardır. Ancak +*DAn* çıkma hali eki, bulunma ve vasıta işleviyle sık kullanılır. Çıkma hâli ekinin bulunma eki işlevi ile kullanılmasının temeli Eski Türkçeye dayanır. Bilindiği gibi Eski Türkçede bulunma-çıkma hâli eki olarak +*DA* kullanılmış⁴, daha sonra +*DIn* ve +*tAn* ekinin ortaya çıkmasıyla +*DA* ekinin çıkma işlevi daralmış, bu ek bulunma işleviyle kullanılmaya devam etmiştir. Ancak, Türk dilinin çeşitli dönemlerinde, bulunma hali eki çıkma hâli işlevini; çıkma hali eki de bulunma hâli işlevini üstlenmiştir. Türk dilinin çeşitli dönemlerinde bu tür kullanımlar görülür:

a. Tarihî Metinlerde

- **oġuldın** (*oġulda*) yazuk yok **atadın** (*atada*) cefa. (Akbaş 2007:49)

- attan indiler, cümle yayaġ olup **ıraġdan** (*irakta*) turtılar, yüz yire urdular. (Gülsevin 2007:66)

- eger bir er ölse, bir uraġutu birle bir oġlı ġalsa, uraġutına heştiyek, yaÖni **sekizden** (*sekizde*) bir vireler, ayruġın oġlına vireler. (Gülsevin 2007:66)

- iy ‘aziz eger bizüm **aramızdan** (*aramızda*) ilerüden bilişlik ve ġaġġı-ı şoġbet yoġısa ve senüñ üzeriñe ġiġ ġaġġum şâbit degülse daġı ... (Gülsevin 2007:66)

³ Bu konudaki çalışmalar için bk. Leylâ Karahan, *Yükleme (accusative) ve İlgi (genitive) Hali Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler*, 3. Uluslararası **Türk Dili Kurultayı 1996**, Ankara 605-611, 1999.; Zeynep Negiş, *Memlük Kıpçakçasında Hâl Eklerinin Kullanımı Üzerine*, **Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı II**, International Burch University, Saraybosna, s. 555-564, 2013.; Akartürk, Karahan (Salman), “*Türkmen Türkçesinde Hal Eklerinin Birbirinin Yerine Kullanılması*”, **Türklük Bilimi Araştırmaları**, S: 10, s. 359-364 2001.; Vildan Koçoġlu-Gündoġdu, “*Türk Dilinde Yönelme ve Bulunma Hali İle İlgili Birkaç Ayrıntı- Tuva Türkçesi Örneği-*”, **Turkish Studies**, Volume 6/1 Winter 2011, p. 1229-1238.; Ahmet Buran, **Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hâl) Ekleri**, TDK Yay., Ankara, 1996.; Gülsev Sev, **Tarihî Türk Lehçelerinde Hâl Ekleri**, Akçaġ Yay., Ankara 2007. vd.

⁴ Bk. A.Von Gabain, **Eski Türkçenin Grameri**, TDK Yay., Ankara, 1988, s.64.

- her nüshağa öztkezgen sayın bir neçe sözni ğalat kıla kıla tamam tarihlerini **üçten** (üçte) birin belki yarımın ğalat kılıp tururlar. (Akbaş 2007: 78)

- bu cihan sevmekin kemişmekdür / ‘ışk **odundan** (ateşinde) hemişe bişmekdür.

- gözüm sen sen, cānum sen sen, bu **‘ālemden** (alemde) binüm sen sen. / çü paşam bih zihübāni, bini ne kem dutar sen sen (Gülsevin 1987:115) vb.

- Mūsī **elinden** (elinde) nēte oldı Őasā / düşmeninün ğurligine ejdehā (Gülsevin 1987:115)

b. Türkiye Türkçesi Ağzlarında

-şu bingol **tarafından** (tarafında) oldu. (Buran 1996: 233)

-kırk gün devamlı **gunden** (günde) bî defa hayranı vērırlardı. (Buran 1996: 233)

-bu **melmekeTdân** (memlekette) adam yoĥ (Buran 1996: 233)

-üsuF **ordan** (orada) **ğoyidan** (kuyuda) ğalmış. (Buran 1996: 233)

- **evden** (evde) asılıydi et çengeli. (Buran 1996: 233)

-**onnardan** (onlarda) her şē para pul. (Buran 1996: 233) vb.

Aynı şekilde Türk dilinin farklı dönemlerinde +DAn çıkma hali eki *vasıta* işleviyle de kullanılmıştır:

a. Tarihî Metinlerde

-bu **şerbetden** (şerbetle) tolpudur şıneler qahr / ki tadururken ider şekleri qahr (Gülsevin 2007:67)

- siz **andan** (onunla) hem toyar siz, hem açar siz/ siz **andan** (onunla) hem yatur siz, hem durur siz. (Gülsevin 2007:67)

- ĥaremün içi düpdüz kıyılarıdur /çü **yağmurdan** (yağmurla) tolar eyü sularıdur. (Gülsevin 2007:67)

-nüh için tūfān qamu kāfirleri /boğdı **sudan** (su ile) qomadı kimse diri (Gülsevin 2007:67)

- Peyğamber ‘as mübarek qarınığa taş bağlamış açlık **sebebidin**(sebebiyle) (Sev 2007: 466)

- **Pertevidin** (aydınlığınla) rüşen oldı kāyināt. (Sev 2007: 466)

- Hele Sekkāki **mihnetdin** (mihnetiyle) melül bolma. (Sev 2007: 466)

- **Vuślatırdın** (ayrılığınla) geh kilür tilge bışık büzgāleği / **Furqatırdın** geh qılır ĥannāe zāvği vü enğin. (Sev 2007: 467)

- kim kim ayıtsa: āb-dast almaq revā bolur turğan az **sufdan** (su ile), namāz qılmaq anığ artında revā bolmas. (Sev 2007: 467) vb.

b. Türkiye Türkçesi Ağzlarında

- **malidan** (malınla) malamat olasan. (Özçelik 1997:209)

- sen **hökuratdan** mı (hükümetle) oynısın (Buran 1997: 197)

- soyra oğlan evi **davıldan** (davul ile), zurnanan, çalgıdan gelir. (Özçelik 1997:197)

- **geliniden** (gelininle) aray iyı mi? (Özçelik 1997:191)

- haberlerini z mnetli **maldan** (malla) dolduruyor. (Buran 1997: 258)

- hepimizi bir **Kurşundan** (kurşunla) öldürecēm (Sinan 1992: 51)

- ama sahan bin lira ikram edem **sağluĥdan** (sağlıkla) ğeyesen. (Buran 1997: 258)

- döndüm geldim ben **ondan** (*onunla*) konuşmuyorum, o **benden** (*benimle*) konuşmuyor. (Buran 1997: 234)

- ğahveci deym **benden** (*benimle*) gelen arhadaşların hepsine çay yap. (Buran 1997: 259)

- o da **bendan** (*benimle*) barbardı. (Buran 1997: 259)

- bir gün ‘ayeli sultan hanım gene demişkine padişahım dimiş has bahçesine gidelim de **senden** (*seninle*) bir küfte yuğuralım. (Buran 1997: 259) vb.

Bu kullanımları sadece bir biçimbirim, başka bir biçimbirim yerine kullanılması olarak görmek eksik olur. Bu kullanımların birçok sebebi vardır. Ahmet Buran, isim hâl eklerinin birbirinin yerine kullanılmasını bazen alternans, bazen fonetik ve morfolojik bazı hadiselerin sonucu, bazen fiillerin rejimleri ile ilgili bazen de Eski Türkçenin Anadolu ağızlarında yaşatılan özelliklerinin devamı olarak değerlendirmiştir. (Buran 1996:125; 233)

Zeynep Korkmaz, Türkçede isim çekim eklerinin birbirinin görev sınırına girmelerini, yani bir isim çekimi ekinin gerektiğinde başka bir isim çekimi ekinin yerini tutabilmesinin Eski Türkçeden beri bilinegelen bir özellik olduğunu ifade eder. Korkmaz, bu kullanımların bir bölümünün sentaksla, bir bölümünün fiillerin rejimi ile ilgili olduğunu söyler. Bazı örnekleri ise Eski Türkçe ile alakalı arkaik birtakım ses ve şekillerin devamı olarak değerlendirir. (Korkmaz 1995:222-231)

L. Johanson Türk dilinde hâl eklerinin nicelik olarak az olduğunu, işlevsel olarak ise çeşitlilik gösterdiğini ifade ederek bu durumu Türk dilinin genel yapısı ile ilişkilendirir: “Basit, geniş işlev alanlarına sahip, aşırı ayrılaşmamış hâl sistemi Türk dilleri için tipiktir. Bu ekler, çok az ayrımla pek spesifik olmayan, oldukça genel, ilişkileri gösterirler ve böylece TT –de Alm. “in, auf, bei” vb. örneğinde olduğu gibi her seferinde geniş işlev alanlarını kapsayabilirler.”(Johanson 2007: 44)

Erdoğan Boz, hâl eklerindeki işlev değişikliğinin çeşitli etkenlere göre değişebileceğini belirtir: “Temel işlevi belirli bir ad durumu yapmak olan bir biçimbirim, bir başka ad durumunu yapması, diğer biçimbirim yerine kullanıldığı anlamına gelmemeli. Çünkü biçimbirimler birer araçtır ve işlevleri birçok etkene göre değişebilir. Bu durumda söz konusu etkenlere göre şekillenen değişik dil çevrelerinde, biçimbirimlerin işlevleri az çok çeşitlilik ve değişiklik gösterebilir.” (Boz 2007:83)

Benzer görüşlerin sayısını arttırmak mümkündür. +*DAn* ekinin bulunma ve vasita işlevi ile kullanılmasının, yukarıda sayılan görüşlerin bir kısmına paralel olarak, +*DAn* ekinin yapısı ile ilişkili olduğunu düşünmekteyiz. Zira +*DAn* ekinin kökeni ile ilgili görüşlerin önemli bir kısmı, ekin birleşik bir yapıda olduğunu ve +*DA* bulunma hâli eki ile +*n* vasita hali ekinin birleşmesiyle oluşmuş olabileceğini ifade etmektedir. Bir kısmı ise +*DA* ekinin ile ilgili farklı görüş bildirmekle birlikte +*n* ekinin vasita hali eki veya kalıntısı olduğunu yönündedir:

1. Ramstedt, ekin yapısını +*tı* (Tunguzca: *di*) vasita hali eki ile –*n* vasita hali ekinin birleşmesiyle izah etmektedir.(Eraslan 1999:382)

2. Poppe de Çuvaşçadaki +*daŋ*/*deŋ*, +*rar*/*rer* çıkma hali ekinin yapısını +*da*/*de* bulunma hâli ekinin +*r*(>+*n*) vasita hali eki ile genişlemesi şeklinde açıklar. (Eraslan 1999:382)

3. Räsänen de Poppe’nin izahını paylaşmaktadır. (Eraslan 1999:382)

4. Vecihe Hatipoğlu +*tan*/*dan* çıkma durum eki (ablative), +*ta*/*da* kalma durum eki (lokativus) “+*n*” araç durum ekinin (instrumentalis) birleşmesiyle oluştuğunu söyler.(Hatipoğlu 1974:278-331)

5. A. Von Gabain *tın*/*+tin*/*+dın*/*+din* çıkma hali ekinin +*t*+*n* olabileceğini, +*t*’nin yer bildiren kelime teşkil eki, +*n*’ın ise instrumental (vasita hali) eki olabileceğini işaret eder. (Eraslan 1999:381)

6. Sinor, çıkma hali ekinin yapısını +tı zarf ekiyle ve +n vasıta hali ekinin birleşmesi şeklinde açıklamıştır: +dın/+din<+dı/+di, +tı+n. (Eraslan 1999:382)

7. Reşit Rahmeti Arat, Türkçedeki cihet mefhumu ile ilgili yazısında +dın/+din,+dun/+dün; +tın/+tin,+tun/+tün eklerinin hem cihet hem de vasıta işlevinin olduğunu söyler: kün+tün kün “güneş” + vasıta hali vb. (Arat 1965: 21)

Bu görüşler doğrultusunda +*DAn* çıkma hâli ekinin +*DA* bulunma hâl eki ile +*n* vasıta hali ekinin birleşmesi ile oluştuğunu söylememiz mümkündür. Bu kanaatimiz şu şekilde tanıklanabilir:

1. Türk dilinde vasıta hâli eki ile genişleyerek veya kalıplaşarak vasıta/birliktelik işlevini muhafaza eden başka yapılar da mevcuttur: bir+le+n, men+en, lın<lığ+n (aalı kuo+luun” aalı kuo ile”).(Sağlam 2014: 80-86) Ayrıca, yine vasıta hâli eki ile genişlemiş- ancak vasıta işlevini kaybetmiş- örnekler de vardır: ma-tı+n (Öner 1999:833-840) gibi.

2. Ekler, ayrı ses ve işleve sahip eklerin birleşmesiyle de oluşabilir. Bu birleşik ekler, yeni işlevlerinin yanı sıra, bünyesindeki farklı eklerin özgün işlevlerini de sürdürebilir. “ya’nı *sekizden* (*sekizde*) bir vireler”, “dadalarımız orta *asyada* (*Orta Asyadan*) gelmişler.” ve “âb-dast almak revâ bolur turgan az *sufdan* (*su ile*)”, “*malidan* (*malınla*) malamat olasan.” vb örneklerde +*DAn* ekinin +*DA* bulunma veya +*n* vasıta işlevleriyle kullanılması, eki oluşturan +*DA* ve +*n*’nin asli veya özgün görevlerinin birer uzantısıdır.

SONUÇ

Ekler, çeşitli sebeplere bağlı olarak birbirin yerine kullanılabilir. Bu durum daha çok işlev olarak birbirine yakın eklerde görülmektedir. İşlev olarak yakınlığın yanı sıra, fiillerin rejimi, birleşik yapıdaki eklerin özgün görevleri, eskicil bir takım özelliklerin devamı ve konuşma dilinde vurgu, tonlama gibi kişisel kullanımlar eklerin birbiri yerine kullanılmasına sebep olabilmektedir.

+*Dan* çıkma hâli eki, Türk dilinin çeşitli dönemlerinde ve Türkiye Türkçesi ağızlarında hem çıkma hali işlevi, hem de vasıta işlevi ile kullanılmıştır. Bu kullanımlar, Türkçede dönemsel ve mekânsal olarak kümelenmemiştir. Türk dilinin farklı dönemlerinde, Türkiye Türkçesi ağızlarında ise farklı bölgelerde benzer kullanımlar tespit edilmiştir. Bu tespit, bu kullanımların bireysel tercihlerden kaynaklanmadığını göstermektedir.

+*Dan* çıkma hâli ekinin yapısı ile ilgili görüşler, bu ekin birleşik yapıda olduğunu göstermektedir. Ekin birleşik yapısı ile ekin farklı işlevlerle kullanılması arasında bir ilgi olduğunu düşünmekteyiz. Zira +*Dan* çıkma hâli eki +*Da* bulunma hâli eki ve +*n* vasıta hâli eklerinden oluşmuştur. +*Dan* ekinin Türk dilinin çeşitli dönemlerinde ve Türkiye Türkçesi ağızlarında bulunma (+*DA*) ve vasıta (+*n*) işlevleriyle kullanılması da eki oluşturan +*DA* ve +*n*’in özgün görevlerinin birer kalıntısıdır.

KAYNAKÇA

Akbaş, Nurcan, **Türkçede Başlangıçtan Bugüne Çıkma Hâli**,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Ü. Sosyal Bilimler Enst., Ankara, 2007.

Arat, R. Rahmeti, “*Türkçede Cihet Mefhumu ve Bununla İlgili Tabirler*” **Türkiyat Mecmuası**, C. XIV., 1965, s.1- 24

Boz, Erdoğan, **Türkiye Türkçesinde +{A} Durum Biçimbirimi**, Gazi Kitabevi, Ankara 2007. Buran, Ahmet, **Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hâl) Ekleri**, TDK Yay., Ankara, 1996.

Eraslan, Kemal, “*Çıkma Hali (Ablatif) Ekinin Oluşumu*”, **3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı-1996**, TDK Yay., Ankara, 1999, s. 381-385.

Ergin, Muharrem, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yay., İstanbul, 1993.

Gabain, A.Von, **Eski Türkçenin Grameri**, TDK Yay., 1988.

Gülsevin, Gürer, **Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde İsim Çekimi Eklerinin Fonksiyonları ve Kullanışları**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Ü., Sosyal Bilimler Enst., Malatya 1987.

Gülsevin, Gürer, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yay., Ankara, 2007.

Hatipoğlu, Vecihe, “Türkçede Eklerin Kökeni”, **Türk Dili**, C. XXXIX, 1974, s.278-331.

Hatipoğlu, Vecihe, **Türkçenin Ekleri**, TDK Yay., Ankara, 1981

Johanson, L., **Türkçede Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler** (Çev: Nurettin Demir), TDK Yay., Ankara 2007.

Karahan, Akartürk, (Salman), “*Türkmen Türkçesinde Hal Eklerinin Birbirinin Yerine Kullanılması*”, **Türklük Bilimi Araştırmaları**, S: 10, 2001, s. 359-364.

Karahan, Leyla, “*Yükleme (accusative) ve İlgi (genitive) Hali Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler*”, **3. Uluslararası Türk Dili Kurultayı 1996**, Ankara, 1999, 605-611.

Koçoğlu-Gündoğdu, Vildan, “*Türk Dilinde Yönelme ve Bulunma Hali İle İlgili Birkaç Ayrıntı- Tuva Türkçesi Örneği-*”, **Turkish Studies**, Volume 6/1 Winter 2011, p. 1229-1238.

Korkmaz, Zeynep, “*Batı Anadolu Ağızlarında Yazı Dilinden Ayrılan İsim Çekim Ekleri ve Fonologia-Morphologie Bağlantısı*”, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C.II, Ankara, 1995, s. 222-231.

Korkmaz, Zeynep, **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, TDK Yay., Ankara, 2003.

Negiş, Zeynep, “*Memlûk Kıpçakçasında Hâl Eklerinin Kullanımı Üzerine*”, **Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı II**, International Burch University, Saraybosna, 2013, s. 555-564.

Öner, Mustafa, “*-matı Gerundiumu Hakkında*”, **3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı-1996**, TDK, Ankara, 1999, s. 833-840.

Özçelik, Sadettin, **Urfa Merkez Ağzı**, TDK Yay., Ankara, 1997.

Sağlam, Mehtap Solak, “*Yakut Türkçesinde Vasıta ve Ortaklık Hali*”, **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(1), 2014, s. 80-86.

Sev, Gülsev, **Tarihî Türk Lehçelerinde Hâl Ekleri**, Akçağ Yay., Ankara, 2007.

Sinan, Ahmet Turan, **Akçadağ, Doğanşehir ve Darende Ağızları** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Ü., Sosyal Bilimler Enst., Elazığ, 1992.

Solak Sağlam, Mehtap, “*Yakut Türkçesinde Vasıta ve Ortaklık Hali*”, **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(1), s. 80-86, Uşak, 2014.